

” – SLÄPPER MAN DOPINGEN FRI LÄGGER JAG AV! ”

– en undersökning om svenska elitidrottsmäns syn på
doping och dopingkontroller

Produktion: Riksidrottsförbundet (RF) 1998
Författare: Stig Helling
Projektledare: Håkan Nyberg
Projektgrupp: Ola Andersson
Pyttan Asplund
Peder Mathiasson
Beställningar: RF:s Kundtjänst
Idrottens Hus
123 87 FARSTA
Tel: 08-6056193
Fax: 08-6056188
e-brev: kundtjanst@rf.se

Förord

Stig Hellings enkätundersökning är för alla som är intresserade av antidopingverksamhet en mycket intressant läsning. Även om materialet är begränsat ger det ändå svar på många frågor som man kan ha anledning att ställa sig när man arbetar mot doping inom idrotten. Det är t ex glädjande att så många har en moralisk inställning till doping – det är inte upptäckt och straff som alltid är den faktor som avhåller från ett dopingbruk utan känslan för fair play och ärlighet mot sig själv.

Av undersökningen kan man dra slutsatsen att fler skulle dopa sig om dopingpreparat blev tillättna, att dopingkontrollerna har stor påverkan på idrottsutövarens inställning till att dopa sig, att dopingkontrollerna är för få, att det finns en positiv attityd till RF:s kontrollverksamhet men att urvalet av testpersoner inte alltid fungerar så bra.

De slutsatserna får fungera som riktlinjer för Dopingkommissionens fortsatta arbete mot doping med en förhoppning att det vid nästa enkätundersökning finns en utbredd uppfattning att doping inom idrotten har minskat kraftigt.

Kristina Olinder
Ordförande i RF:s Dopingkommission

Innehållsförteckning

	Sida
Inledning	6
Hur vanligt är det att man blir testad?	6
Attityder till RF:s dopingverksamhet	8
Hur ställer du dig till gällande dopinglista?	8
Hur ställer du dig till valet av personer som blir testade?	8
Hur ställer du dig till hur ofta tester bör förekomma?	8
Hur ställer du dig till testproceduren som sådan?	9
Hur ställer du dig till kontrollfunktionärernas uppträdande?	9
Integritetsproblemet	10
Är RF:s dopingtester meningsfulla?	10
Förekomst av doping bland elitidrottsmännen	12
Har du själv någon gång övervägt att dopa dig?	12
Har du vid något tillfälle medvetet dopat dig?	12
Har du någon gång blivit erbjuden dopingpreparat?	12
Känner du någon som medvetet dopat sig?	12
Av vilka skäl anser du att man skall avstå från doping?	13
Har doping ökat eller minskat de tre senaste åren?	13
Kommentarer idrottsvis	13
Vilken är den bästa lösningen på dopingproblemet?	14
Kommentarer idrottsvis	15
Sammanfattning och slutkommentarer	16

Attityder till doping bland svenska elitidrottsmän

Inledning

Syftet med föreliggande rapport är att utvärdera vilken syn svenska elitidrottsmän har på doping och på Riksidrottsförbundets (RF:s) dopingkontrollverksamhet.

Vi har valt att i en första etapp begränsa oss till manliga utövare på landslagsnivå inom sex olika idrottsgrenar. Om undersökningen ger meningsfulla svar och resurser finnes kan undersökningen vidgas till att omfatta fler grenar och båda könen. De sex idrottsgrenarna valdes var: simning, friidrott, brottning, tyngdlyftning*, ishockey och fotboll.

En enkät (bilaga 1) skickades våren 1997 ut till elitidrottsmän på landslagsnivå inom simning, friidrott, ishockey och fotboll. Vad beträffar brottning och tyngdlyftning var antalet idrottare så högt att ett slumpmässigt urval gjordes av praktiska skäl. Sammanlagt skickades 154 enkäter ut och 122 svar inkom. Detta ger en svars-frekvens på 79 procent. Fotboll avviker här med ett påfallande högt bortfall.

När det gäller åldersfördelningen så bör man notera att samtliga ishockeyspelare tillhör den yngsta åldersklassen upp till 20 år.

Till flera av frågorna erbjöds respondenterna att skriva ned spontana kommentarer. Ett urval av dessa presenteras i rapporten.

* enkäten utfördes innan Tyngdlyftningsförbundet delades och styrkelyft bildade ett eget förbund.

Idrott	Utskickade enkäter	Antal inkomna svar
anonym		1
Brottning	27	26
Fotboll	19	9
Friidrott	34	28
Ishockey	22	22
Simning	12	9
Tyngdlyftning	40	27
Summa	154	122

Idrott	Ålder			Totalt
	20 och yngre	21-25	26 och äldre	
anonym			1	1
Brottning	3	13	10	26
Fotboll		2	7	9
Friidrott	6	9	13	28
Ishockey	22			22
Simning	5	3	1	9
Tyngdlyftning	4	11	12	27
Summa	40	38	44	122

Hur vanligt är det att man blir testad?

Tillsammans med information och utbildning utgör RF:s kontrollverksamhet en viktig del av idrottsrörelsens förebyggande arbete i kampen mot doping. Det kan alltså finnas ett samband mellan testfrekvens, dvs hur ofta en person blir dopingtestad, och hans tendens till att dopa sig. Svaren på frågorna 5-9 i enkäten redovisar hur ofta de tillfrågade, respondenterna, blivit testade samt deras bedömning av sannolikheten att bli testade i framtiden.

Hur många gånger har du blivit dopingtestad i Sverige i samband med tävling/träning under din idrottskarriär? (Fråga 5)

Av svaren kan vi utläsa att dopingtestning vid tävling för samtliga är relativt sällan förekommande. En knapp tredjedel av samtliga har aldrig blivit testade, och två tredjedelar aldrig eller högst 5 gånger. Om man tar hänsyn till idrottsgren kan man se skillnader. För ishockey har drygt 3/4 aldrig blivit testade, något som kan jämföras med simning och friidrott där nästan samtliga blivit testade. Vad gäller att ha blivit testad mer än tio gånger leder tyngdlyftarna stort.

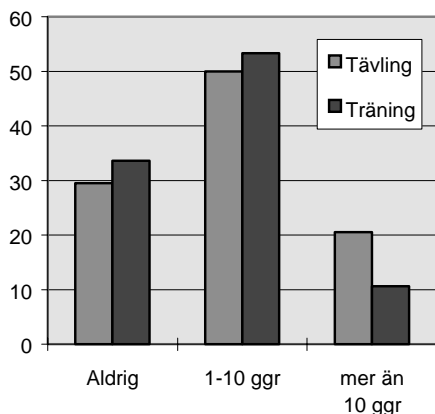
Att bli dopingtestad under träning var ännu mera sällsynt. En tredjedel hade aldrig blivit testad under träning och 3/4 aldrig eller högst fem gånger. Även här var det

ishockeyspelarna som hade lägsta värdet och tyngdlyftarna det högsta. Se figur nedan

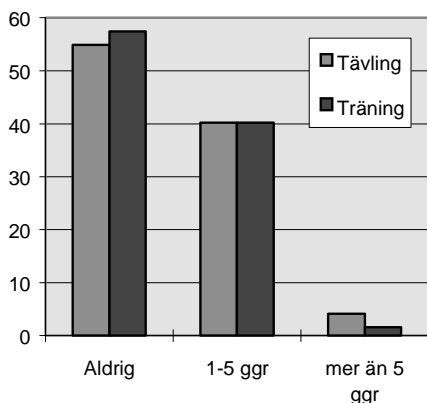
Hur många gånger har du blivit dopingtestad utomland i samband med tävling/träning under din idrottskarriär? (Fråga 6)

Siffrorna är genomgående lägre här än vad som gäller för tävling/träning i Sverige. Hälften av de tillfrågade hade aldrig blivit testade under tävling och nära 3/4 hade inte blivit det under träning. Ytterst få hade blivit testade mer än 1-5 gånger.

Hur många gånger har du blivit dopingtestad i Sverige under din idrottskarriär? (%)

Hur många gånger har du blivit dopingtestad i Sverige under 1996? (%)

Hur många gånger har du blivit dopingtestad i Sverige i samband med tävling/träning under 1996? (Fråga 7)

55 procent av samtliga hade aldrig blivit testade under tävling i Sverige 1996. Under träning hade 57 procent aldrig blivit testade.

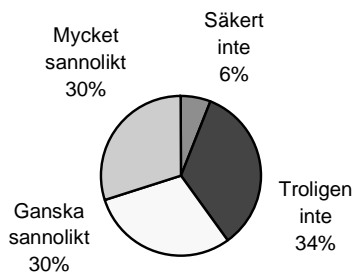
Hur många gånger har du blivit dopingtestad utomlands i samband med tävling/träning under 1996? (Fråga 8)

Svaren visar att 3/4 aldrig blivit testade under tävling och 93 procent aldrig i samband med träning.

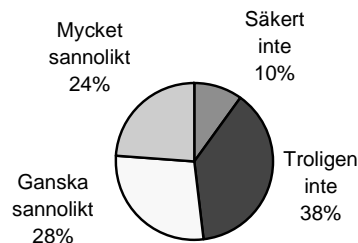
Hur sannolikt är det att du kommer att bli testad i Sverige i samband med tävling/träning under kommande år? (Fråga 9)

60 procent ansåg att det var mycket sannolikt eller ganska sannolikt att de skulle bli testade i samband med tävling medan drygt hälften trodde att det kunde ske i samband med träning.

I samband med tävling

I samband med träning eller annat tillfälle

Attityder till RFs antidopingverksamhet

Under den här rubriken redovisas idrottarnas attityd till den rent praktiska utformningen av RFs verksamhet. Dessutom redovisas svaren på fråga 16 som behandlar attityden till urinprovslämning och några andra företeelser som kan uppfattas som integritetskränkande.

Hur ställer du dig till gällande dopinglista? (Fråga 10 a)

En stor majoritet, eller 77 procent, är mycket eller ganska positiva till den praktiska utformningen av RFs dopinglista. Det finns dock en icke obetydlig grupp, närmare en femtedel, som ej deklarerat någon åsikt (=ej svar eller ingen åsikt). En 1/3 av brottarna har t ex inte deklarerat någon åsikt liksom en dryg femtedel av friidrottarna.

Kommentarer:

- Det krävs bättre information gällande dopinglistan och de preparat som finns med på den. Det är mycket oklart vad som gäller - ta exemplet efedrin - hur många idrottsutövare tror ni känner till vad som verkligen gäller där?!

- Till dopinglistan ställer jag mig mycket positiv men med en reservation. I en mycket läsvärd artikel i de medicinestuderandes i Lund tidning ”Sonden” (3/96) skriver Martin Neovins (?) om koffein kontra efedrin. Med den i tankarna blir jag tveksam till riktigheten i att svartlista de koffeinpreparat som finns på dopinglistan - kan man verkligen bli fälld för intag av dessa?

- Jag tycker att dopinglistan bör vara mer utförlig. Exempelvis hur mycket man får inta av somliga ämnen, exempelvis kaffe (koffein).

Hur ställer du dig till valet av personer som blir testade? (Fråga 10 b)

Här finns en mer kritisk hållning överlag än till föregående fråga. Drygt hälften, 55 procent, av de tillfrågade är visserligen positiva i någon grad, medan resten är negativa eller har ingen åsikt. Mest negativa är tyngd-

lyftarna med friidrottarna på andra plats.

Kommentarer:

- Man bör inte välja efter placering t ex 1:an eller 4:an utan kolla hur utvecklingen (för en person) varit under en längre tid. Om den är ”onormal” eller om personen i fråga visar några tecken på missbruk bör det uppmärksammas.

- Alla borde testas minst två gånger oförberett/år - under träningsperiod.

- Jag vill ha en strängare, hårdare attityd av val av person. Till exempel en motionär i vår förening slapp dopingtest på grund av att han begärde att få göra ett toalettbesök strax innan.

- Jag vet landslagsmän/kvinnor som aldrig blivit testade därför att kontrollfunktionären säger: ”Hon ser inte dopad ut”.

- Valet (inom brottnings) av personer som testas faller alltid på dom som är störst. Det finns andra dopingpreparat än anabola.

- Det är irriterande när man tar väldigt unga och motionärer när det finns elitaktiva på samma ställe. Vill man bättra på statistiken?

- Ofta fel personer. Varför testa nybörjare som gör obetydliga resultat.

Hur ställer du dig till hur ofta tester bör förekomma? (Fråga 10 c)

Här är de tillfrågades svar än mer kritiska än tidigare. Mindre än hälften är mycket eller ganska positiva till den hittillsvarande strategin. Kritiken som framförs gäller i första hand att det testas för litet. Friidrottarna är mest kritiska.

Kommentarer:

- Det testas alldeles för sällan, speciellt under träningsäsong.

- Fler personer ska bli testade oftare. Tysklands modell där landslagsaktiva testas varje månad är exemplariskt. Testas man inte bör det bli tränings- och tävlingsförbud.

- Det sker för få tester. Jag har själv fått be att bli testad alla gånger utom en (pga svenskt rekord). Har man rent mjöl i påsen

och inget att dölja kissar man gärna hur ofta som helst.

- Jag tycker det ska vara mycket hårda dopingkontroller. Ofta och oannonserat.

- Jag vill påstå att tättare kontroller är det rätta alternativet för att få bukt med dopingproblem.

- Dopingtester skall tas på träning eller annat tillfälle helt oanmält.

- Jag hoppas att fler idrottsmän skall bli testade. Men jag förstår att resurserna kanske inte är tillräckliga. Tester bör förekomma mycket oftare.. I övrigt är jag nöjd.

- Det har blivit fler dopingkontroller vid tävling, men vid träning lyser kontrollanterna med sin frånvaro.

- Jag tycker att sk flygande kontroller bör öka så att man inte är beredd på testerna.

- Desto oftare man blir testad desto ”rädare” blir man för att dopa sig.

Men ibland kan det bli för mycket:

- Ibland testas man för ofta, varje helg i fyra/fem veckor i följd har hänt.

- Jag känner personer som testats så ofta att de inte hunnit få tillbaka provsvaren förrän de blivit testade igen. Det är väl ändå lite väl ambitiöst eller är det dålig koll på vilka som blivit testade?

Hur ställer du dig till testproceduren som sådan? (Fråga 10 d)

En stor majoritet, 76 procent, är positiva eller ganska positiva till testproceduren som sådan. Men det betyder inte att det saknas kritiska synpunkter.

Kommentarer:

- Det känns aldrig bra att behöva lämna ifrån sig proverna, jag önskar att man kunde få resultatet på plats. Resultatet tar ofta för lång tid. Ibland saknas resultatet helt, det är ej acceptabelt.

- Testproceduren är gammalmodig och innebär stor ångest hos den idrottsman som inte kan ”kissa på beställning”. Kan man inte

använda sig av blodprov?

- Testerna sker ofta efter träning då man är dehydrerad och har svårt att ibland pressa fram den urin som behövs. Bättre innan träning.

- Testproceduren där en står och ser på kan ge stresskänslor. Vore inte ett blodprov lättare?

- Jag har endast testats 2 gånger. Andra gången var väldigt släpphänt. De tittade inte ens om jag verkligen kissade i muggen.

- Testerna kan ibland ta lång tid med tanke på sena kvällar. Har man då en viktig dag dagen efter kan det ge negativa effekter.

- Har blivit hånad vid ett flertal tillfällen då jag blir nervös vid själva lämnandet av urin.

Kvinnor ej önskvärda!

- Emellanåt har det kommit ner kvinnliga kontrollanter och testat en del av mina brottarkompisar som om det inte är nog svårt att kissa när folk står och stirrar.

Blodtester önskas!

En hel del kommentarer förordar blodtester i stället för urinprov. Några röster:

- Inget ”random”urval, det känns som ett personligt intrång med urinprov. Jag tar mycket hellre blodprov. Framför allt beroende på kontrollfunktionärernas uppträdande.

- Det kommer nya preparat hela tiden som ännu inte är dopingklassade. Hört att blodprover är på gång. Det är i så fall positivt.

Hur ställer du dig till kontrollfunktionärernas uppträdande?(Fråga 10 e)

En stor majoritet, 80 procent, är mycket eller ganska positiva till kontrollfunktionärernas uppträdande. En och annan kritisk röst hördes dock.

Kommentarer:

- Kontrollfunktionärerna är väldigt slappa ibland. Det verkar som om de är besvärade av att kolla en och ibland är det helt tvärtom. De är då säkra på att man ska fuska och när

de kommer från Sverige när man är utomlands kan de vara 4 stycken med sina respektive. Så när alla 8 är i rummet när proceduren pågår blir det väldigt stökigt. Mer av en semester.

- Det skiftar kraftigt mellan olika testpatruller. De flesta uppträder dock bra.

- En gång kom kontrollfunktionärerna in på träningen och sa att jag måste lämna prov inom en timme fast det var två timmar kvar på träningen. Annars har de varit väldigt professionella.

- Om kontrollanter kommit till träningen för att testa mig och jag inte varit där, har jag tyvärr inte blivit kallad till ett nytt testtillfälle.

- De uppträder nästan alltid trevligt och är glada.

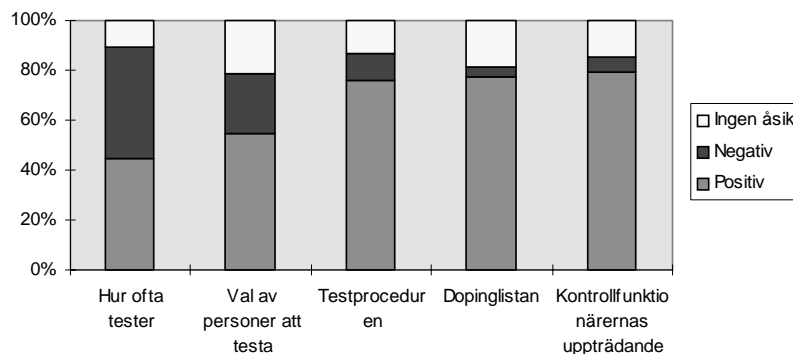
- Lite burdust och polisaktigt ibland.

nativen. Att lämna urinprov i närvaro av en dopingkontrollant ansågs mindre besvärande än dessa. Minst stördes man av TV-övervakning på varuhus och alkoholkontroll vid bilkörning.

Är RF:s dopingtester meningsfulla?

På fråga 11 och 12 ombuds respondenterna yttra sig om huruvida de tror att RFs dopingtester påverkar en idrottsutövares inställning till att dopa sig. 67 procent anser att RFs dopingtester har mycket stor eller stor påverkan på en idrottsutövares inställning till att dopa sig, 26 procent menar att de har liten eller ingen påverkan. Minst tro på testerna har tyngdlyftarna där 55 procent var positiva men 41 procent anser att de har ingen eller liten påverkan.

Hur ställer du dig till följande företeelser? (%)

Integritetsproblemet

Ibland förs kritik fram mot RFs dopingkontroller att de kränker individens integritet. Fråga 16 (se bilaga) belyser problemet genom att respondenten ombedes bestämma graden av integritetskränkande upplevelser i sju olika situationer varav en innebär att lämna urinprov i närvaro av en dopingkontrollant.

Resultatet visade att personlig reklam och offentliga uppgifter om inkomst och ålder störde respondenterna mest av de uppräknade alter-

Om dopingpreparaten skulle vara tillåtna tror 90 procent av de tillfrågade att doping skulle öka.

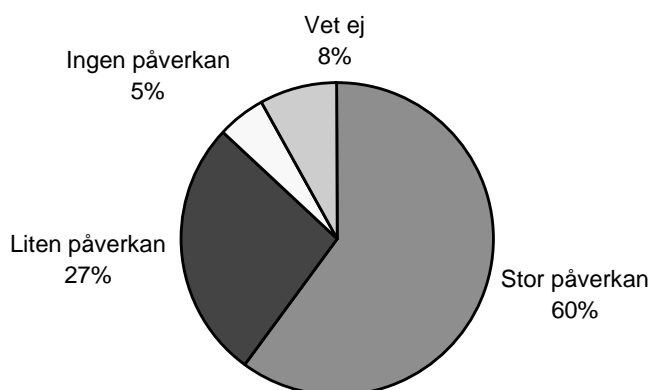
Kommentarer:

- RFs tester i sig är inte avgörande för min del. Bara tanken på att fuska gör mig illamående.

- Skulle inte testning ske, vore det troligen fler som dopade sig.

- Om dopingtester inte genomfördes av RF

Vilken grad av påverkan tror du att RF:s dopingtester har på en idrotts-utövares inställning till att dopa sig?

skulle idrottare inte se det som fusk.

- Tester har mycket stor påverkan på folk att avhålla sig. Det är uppenbart, titta bara på Kinas simmerskor. 25 avstängda. Det lönar sig med kontroller.

- Liten påverkan. I den utsträckning de finns inom friidrotten, tester på i mitt fall vartannatårsbasis, så utgör de nog inget direkt ”hot” mot den som väljer att ta doping.

- Liten påverkan. Påverkar samvetsfulla människor men inte de som över allt annat vill bli bäst.

- Risken att bli testad är för liten. Det finns sätt att undgå ett test.

- Liten påverkan. Man tror ju inte det händer en själv, att man blir tagen.

- Endast den egna moralen avgör!

- Stor påverkan. Men där finns alltid ”fuskar” som chansar så länge ni bara gör stickprov.

- Liten påverkan. På grund av att de ringer innan och frågar om träningstider.

- Liten påverkan. Jag tror inte att en idrottsutövare som bestämmer sig för att dopa sig tar med riskerna, t ex att bli avslöjad, i sina kalkyler. Bl a är testerna så sällan förekom-

mande och detta är förstås en faktor som gör det lättare.

- Mycket stor påverkan. Skammen man måste bära. Man kan tvingas sluta med sin idrott, ändra livsstil. För vissa även ekonomiskt avbräck. Information om hur skadligt det är borde föras ut.

- De som har tillgång till rätt ”medicin” och bra läkare som stöttar dem åker inte fast!

- Fanns inga dopingtester skulle fler dopa sig.

- Stor påverkan. De är rädda för att åka fast antagligen.

- Idrottsmannen/kvinnan vet att det inte lönar sig. Ett avslöjande betyder slutet på karriären. Det kan också innebära personliga och sociala problem vid ett avslöjande.

- Stor påverkan. Den som är riktigt påläst och kan sin kropp har dock stor möjlighet att fuska, dvs avsluta kuren i tid.

- Stor påverkan. Utan tester skulle endast de som har en positiv inställning till doping vara elitidrottsmän.

- Alla de som lagidrottar bryr sig mer om lagets inställning. Större chans att bli upptäckt i ett lag.

- Skulle inte testning ske, vore det troligen fler som dopade sig. Men moralen är den viktigaste faktorn, vissa följer alltid uppsatta regler, andra inte.

Dopingtesterna meningsfullare om straffet skärps:

- Det finns alltid människor som fuskar för att nå sina mål och de tar nog också stora risker. Jag tror däremot att hårdare straff och kriminalisering av all hantering av dopingpreparat skulle hjälpa.

- Bestrafningen skall vara livstid om det gäller steroider eller tillväxthormon. Kortare straff om det varit lättare mediciner. Mera testande på träning önskvärd, dels också på tävling (men jag vet att det är en pengafråga)

- Många får lägre straff än vad de ska ha. Sen är det många länder som har lägre straff än Sverige och vissa länder håller tyst om det.

- Straffet vid positivt dopingtest skulle vara hårdare, typ livstid avstängning från tävling. En tvåårig avstängning är inte tillräckligt avskräckande.

- På senare tid har det kommit ut signaler från RF som inte varit bra, t ex idrottsmän som avslöjats med medel i kroppen och sedan skylt på att de ofrivilligt fått i sig dessa på krogen och friats av RF. Signalerna är alltså att man kan undslippa straff fast man var dopad, och det är inte bra.

- Det skall vara livstids avstängning och mycket höga böter vid positivt test.

- I tyngdlyftning är bestrafningen tillräcklig i Sverige, men så är inte fallet i andra länder.

- Det är beklämmande att nationella civila domstolar kan fria en dopingavstängd idrottare. På senare år har en handfull eller mer världsstjärnor (däribland en svensk tennis-spelare) försökt få den internationella/nationella avstängningen upphävd. Visst kan man kritisera/ifrågasätta tillförlitligheten hos vissa dopinglabbs runt om i världen, men förhoppningsvis förbättras testerna successivt.

Förekomst av doping bland elitidrottsmännen

Fråga 14,15 och 17 behandlar det mest känsliga problemet i enkäten, nämligen det som rör den egna erfarenheten av doping.

Har du själv någon gång övervägt att dopa dig? (Fråga 14 a)

En överväldigande majoritet svarar nej på denna fråga. Endast tio av 122 personer svarade ja på den frågan, sex av dem var brottare.

Har du vid något tillfälle medvetet dopat dig? (Fråga 14 b)

Endast två personer, tyngdlyftare, svarar ja på denna fråga.

Har du någon gång blivit erbjuden dopingpreparat? (Fråga 14 c)

22 procent (28 personer) säger sig någon gång ha blivit erbjudna dopingpreparat eller hjälp att på annat sätt dopa sig. Tolv av dessa personer var tyngdlyftare, 10 brottare.

Enligt kommentarerna har detta främst skett på gym, aldrig i närheten av tävlings- eller träningsplats för den egna idrotten. I några fall skedde erbjudandet utomlands.

Känner du någon som medvetet har dopat sig?(Fråga 14 d)

Här avviker svaren radikalt från de tidigare låga siffrorna. Nära hälften av de tillfrågade känner någon eller några som medvetet dopat sig. Bland tyngdlyftarna var det flest, 70 procent, därefter kom brottarna med 61 procent.

Det bör observeras att svaren på denna fråga inte logiskt motsäger den låga siffra som gäller för frågan om man medvetet dopat sig. Det räcker med att någon eller några få som är välkända inom en idrottsgren åker fast för dopingbrott för att svarsiffran skall bli hög.

Av vilka skäl anser du att man skall avstå från doping?(Fler svarsalternativ möjliga) (Fråga 15)

Av moraliska skäl	85 %
Risk för fysiska skador	84 %
Risk för psykiska skador	83 %
Det är förbjudet	70 %
Risk att bli upptäckt/få straff	37 %
Risk att bli beroende	25 %
Kostar för mycket pengar	6 %
Har ej vetat hur få tag i det	1,6 %

Har doping ökat eller minskat de senaste 3 åren? (Fråga 17)

Nära hälften tror att läget är oförändrat, en tredjedel att det minskat något eller mycket, 13 procent att det ökat något eller ökat mycket.

Kommentarer (uppdelade enligt idrottsgren):

Simning

- Då jag endast känner en person (mig veterligen) som någonsin dopat sig (med koffeintabletter) får väl detta tolkas som att svenska idrottare (simmare) har en sund inställning till doping.

- Det blir tuffare och tuffare i världseliten, därför tror jag att fler människor tar till förbjudna preparat för att nå dit snabbare. Orsaken tror jag är rent ekonomisk: de stora pengarna finns att tjäna för topp tio i världen.

- De dopingfall jag känner till inom svensk simning har samtliga varit ”under olyckliga omständigheter” - läkarintyg har funnits men ej uppvisats el dyl.

- Det har minskat något i hela världen.

- Jag antar att ungefär lika många är dopade nu som då.

- Minskat något. Jag tror att det är lite fler kvinnliga utövare som har eller fortfarande dopar sig.

- Det har nog legat ganska stabilt under 90-talet.

- Inte ökat i Sverige, men kanske i viss mån i andra länder. Annars är det ökad effektivitet/förfinade testmetoder som har gjort att fler simmare/skor fällts.

- Ta hänsyn till dopingfall där det skett av en olyckshändelse, t ex huvudvärkspiller.

Friidrott

- Det har ökat något. I VM och större eller mindre internationella mästerskap så har allt blivit inriktat på prispengar och man kan därför se en höjning av resultatnivån i tävlingssammanhang.

- Det har minskat något. Det blir allt fler och hårdare kontroller.

- Varken ökat eller minskat. Att se andra förbund i olika länder sänka dopingstraffet från 4 till 2 år är skrämmande. Senaste exemplet Andrea B 400 m juniorvärldsmästare från Rumänien. Avstäng dessa länders löpare från tävlande i Sverige!

- Tror att det ligger på ungefär samma nivå, det finns, har funnits, och kommer förmodligen att alltid finnas en liten grupp av idrottare som inte ser något fel i att fuska sig till framgångar.

- Det har minskat mycket. Det blir svårare och svårare att inte bli upptäckt.

- I Sverige är jag övertygad om att det minskat, men tyvärr har det nog ökat i länder som Nigeria, Rumänien m fl. Många fattiga länder har nog fått ett ordentligt dopingproblem.

- Vissa preparat i vissa grenar har nog ökat och vice versa.

Brottning

- Det finns så många dopingmedel där risken för upptäckt är väldigt liten. I vissa länder kan en idrottslig framgång betyda ekonomisk betalning livet ut, därför dopar man sig.

- Jag tror inte att någon på elitnivå inom svensk brottning dopar sig.

- Inom Sverige är jag övertygad om att det inte existerar inom min idrott. I varje fall inte på landslagsnivå. Utomlands finns med all säkerhet en och annan som dopar sig, men jämfört med för 15-20 år sen har det minskat drastiskt.

- Hade frågan gällt de senaste 15 åren, hade svaret blivit: minskat mycket.

- Skulle aldrig kunna leva med att jag vunnit på grund av otillåtna preparat.

- Jag tror det förekommer mycket mer i andra länder än i Sverige.

- Tror inte att doping är ett stort problem i svensk brottning eller elitidrott över huvud taget. Kroppsbygge för utseendets skull är nog ett större dopingproblem.

Tyngdlyftning

- Tror inte att det finns så många dopade så man kan mäta.

- Minskat något. Dopingtesterna har en långsiktig effekt vilket visar sig mer och mer ju fler nya aktiva som börjar och ju fler ”gamla” som slutar. De som började träna under tidigt 80-tal har en helt annan inställning än de som börjat senare.

- Det har ökat på de stora tävlingarna ex EM, VM. Fast flera släpps.

- Jag tror att det blir mindre och mindre för varje år som går.

- De gamla drakarna har börjat tackla av på grund av ”skador” och ett nytänkande inom landslaget under en tioårsperiod.

- Jag tror att det stått still på grund av STF:s regler om avstängningar vid ett positivt test vid större tävlingar, dvs livstids avstängning. Det tycker jag är bra.

- Jag tror det har minskat bland seriösa styrkelyftare och ökat i vissa klubbar t ex Kungl flottans IF, Årby AK, Ludvika och Borlänge AK.

- Det har skett en markant minskning av dopfall inom lyftningen.

- De ommöbleringar som skett inom förbun-

det, folk som ser mellan fingrarna resulterar på sikt i en katastrof.

- Problemet är de som debuterar i landslagsuppdrag som inte en jävel har kontroll på. De som ligger strax under att bli uttagna, det är de som dopar sig.

- Under 80-talet var dopingfrekvensen hög i lyftning men sjönk in mot 90-talet och har nog legat ganska still sedan 91-93 på grund av stränga regler och många tester.

- I Sverige tror jag inte att doping inom olympiskt lyft alls är vanligt. Det är nog mer förekommande bland ”vanliga” motionärer.

- 360 av 365 dagar tävlar man mot sig själv i träningslokalen. Varför fuska mot sig själv.

- Det var mer tester under 1984-90 än 1994-97.

Ishockey

- I och med ökad effektivitet på dopingtesterna tror jag man har kunnat testa fler och på det sättet ha ökat antalet negativa fall.

- Inom hockeyn har jag bara hört om en som dopat sig

- Har aldrig hört talas om testning i de lag jag tillhört.

Fotboll

- Tror inte vi har ett stort problem med doping på elitnivå.

Vilken är den bästa lösningen på dopingproblemet?

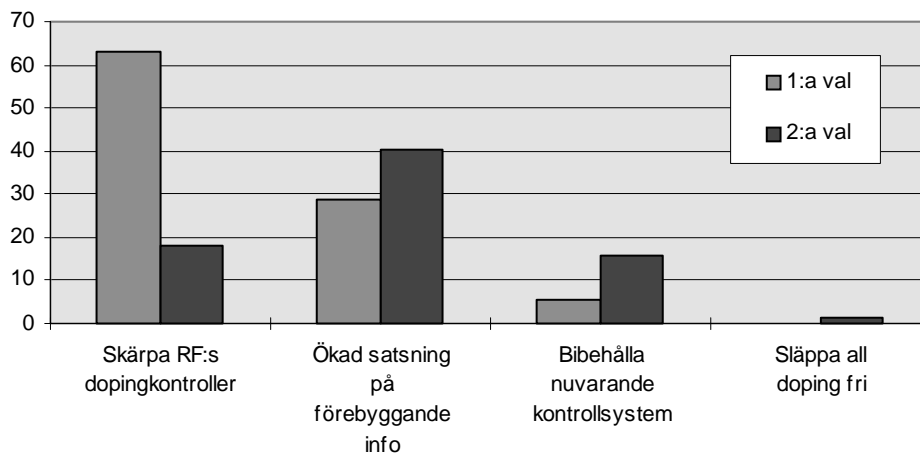
Fråga 18 presenterar några alternativ till lösning på dopingproblemet som respondenterna skall ta ställning till. Dessutom ges möjligheter till fria kommentarer.

Alternativet ”skärpa RFs dopingkontroller ytterligare” fick det främsta stödet följt av ”ökad satsning på förebyggande information”.

Kommentarer (uppdelade efter idrottsgren):

Som framgår av nedanstående kommenta-

Vad tror du är den bästa lösningen på dopingproblemet i Sverige idag? (%)

rer finns en bred skala av lösningsförslag varav några tagits upp i samband med tidigare frågor.

Simning

- Få kända idrottsmän/kvinnor att åka runt i skolorna och informera om riskerna med doping.
- Framför allt informera om ev förbjudna substanser, t ex efedrin, i vanlig hälsokost.
- Införa oanmälda dopingtester, lämna både blod och urinprov vid test.

Friidrott

- Idealet vore att alla på elitnivå löpte stor risk att bli testade varje månad året runt. Då skulle dopingen minska.
- Livstids avstängning. Att tävla mot någon som varit avstängd känns inte bra. Gemene man på läktaren tar inte hänsyn till att en dopad löpare slår en ren löpare.
- Det bästa sättet att få stopp på dopingen är att öka antalet tester i kombination med mycket strängare straff. Jag ser med de exakta tester som finns idag ingen orsak att inte ha livstidsavstängning för alla typer av grövre doping. Är någon så snett ute att han måste ta dopingpreparat för att nå toppen har han inget mer inom idrotten att göra i mina ögon.

- Ge böter! Många av de som åkt fast har ju tjänat en hel del på sitt fusk. Det skall svida rejält i plånboken. Konkurrenterna skulle få begära skadestånd t ex

- Se till att polis och myndigheter kan agera för ett minskat dopingmissbruk genom att lagstifta om illegalisering och tester.

- Lika hårda kontroller för alla idrotter och lika hårda straff. Och då skall man ta de hårdaste kontrollsystemen och straffen.

- Fler tester i uppbyggnadsfasen i träningen. Den som inte är ren vid tävling har gjort en miss. Både blod och urintest bör göras. Aktiva borde alltid informera sitt förbund var de befinner sig (läger o dyl) så att tester kan tas oanmält.

- Problemet är inte bara svenskt utan det är ett globalt problem. Sverige bör verka för tuffare tag mot doping på internationell nivå. Varför inte börja med blodprovstagnning i stället för urinprov. Strunta i dem som gömmer sig bakom religiösa motiv. För så länge man inte har något att dölja är det ett litet pris att betala för att få visa att man är ren.

Brottnig

- Det pratas mycket idag om man skall kriminalisera doping eller ej. Kanske vore det den bästa lösningen. men ungdomar kommer ändå att dopa sig i ganska stor utsträckning. Kriminalisering av doping kan då

medföra att ungdomar som behöver läkarhjälp på grund av dopingskador inte uppsöker dessa. Följden kan bli ödesdiger för den drabbade.

- Få folk att förstå att det inte endast är ett moraliskt förkastligt sätt att nå ”säkra” idrottsliga framgångar, utan få dem att förstå att det är ett missbruk som i värsta fall kan ta ens liv.

- Förslag: Åker en brottare dit på t ex VM så bör han stängas av på livstid. Brottningsförbundet stängs av i ett år på mästerskap. Då skulle inte många våga dopa sig.

- Bättre tester som blodprov där du kan se längre perioder. En internationell dopingpolis som åker runt hela världen och testar elitidrottare året om.

- Mycket större resurser måste läggas på information till skolungdomen. Många elitidrottare är trötta på att jagas med blåslampa när vi samtidigt, ständigt informeras om den ökade våldsbrottsligheten till följd av dopingmissbruk.

- Ändra attityd i unga år. Starta vågen-kampanjen är bra och visar att idrotten tar ett stort samhällsansvar. Mer måste göras, fler ta ansvar. Använd gärna oss elitidrottare som förebilder. Det får inte poppa upp fler oseriösa gym som slukar sysslösa ungdomar och gör dem till monster - samhället måste kunna erbjuda något meningsfullare.

Tyngdlyftning

- Skärpta straff, gärna livstid från all idrott samt fängelsestraff.

- Gå ifrån skrämselinformationen och inför upplysningsinformation.

- Razzior utan ransakningsorder. För polisen vet vilka de är. Och ett grymt straff för langarna.

- Försök få öppna gym och unga idrotter som ej tillhör RF att gå med i antidopingprojekt.

- Inför blodprover. Det gäller inte att få doping att verka värre än vad det är. Saklig och korrekt information är vad som behövs. Inga skräckkampanjer.

- Allmän information bland ungdomar som lockas att prova diverse dopingpreparat endast för att det är förbjudet och häftigt, inte för ökad styrkeprestation. Många människor som provar idrottar inte ens.

- Ledande personer inom RF:s dopinginstans måste bibehålla sina åsikter. I början av 90-talet blev vi hotade av RF att bli uteslutna om vi inte skärpte oss angående straff och ? Nu är det tvärtom. Nu vill de att vi skall sänka kraven ? Så man måste rensa bort idrotten ? först och främst.???

- Den skräckbild som målas upp vid nästan all förebyggande information fungerar dåligt eftersom de flesta som dopar sig aldrig får dessa extrema biverkningar som målas upp.

- För mycket svammel. Livstid direkt. Alla vet att det är fusk. Fuskar man skall man också ta konsekvenserna.

Sammanfattning och slutkommentar

Föreliggande rapport redovisar resultatet av en enkät rörande doping och dopingkontroll. Enkäten skickades ut till 154 elitidrottsmän på landslagsnivå inom sex olika idrottsgrenar. 122 svar inkom vilket ger en svarsfrekvens på 79 procent. Enkäten garanterade respondenterna anonymitet.

Ett grundläggande problem vid insamling av information medelst enkäter är i vilken grad den speglar den underliggande verkligheten. Detta gäller framför allt för ”känsliga” och kontroversiella frågor. I föreliggande enkät ställs t ex frågor om respondentens eget förhållande till doping. Endast två personer svarade att de någon gång dopat sig medvetet. Sannolikt ställer sig en del läsare skeptiska till denna uppgift med tanke på den debatt som länge förts om doping bland elitidrottsmän.

Vi står här inför enkätmetodens två klassiska metodproblem: sanningsenlighet och bortfallets betydelse. Eftersom anonymitet garanterades bör de avgivna svaren kunna betraktas som uppriktiga och ärliga. Att så dock inte alltid är fallet kan bero på att

respondenten kan känna tvivel inför frågeställarens garantier om anonymitet* eller rädsla för att han skulle kunna identifieras utifrån de persondata han lämnat på annat håll i enkäten. Ett motiv till att inte alls besvara enkäten kan vara att den tar upp frågor som man uppenbarligen känner sig besvårad av.

** Kuvertet till det första utskicket var märkt med en kod så att frågeställaren skulle veta till vem han skulle skicka påminnelsebrev. Denna kod fanns ej med då påminnelsen skickades ut.*

Trots att svarsfrekvensen kan betraktas som ganska tillfredsställande kan det därför inte uteslutas att det bland bortfallet finns en överrepresentation av personer som hyser en mer positiv attityd till doping. Men då bortfallet är så pass litet skulle detta ändå inte radikalt ändra de tendenser som framkommer i enkätsvaren.

Kortfattat kan resultaten sammanfattas på följande sätt:

1. Idrottsmän på elitnivå anser i allmänhet att det görs för få dopingtester.
2. Det föreligger en relativt positiv attityd till RFs antidopingverksamhet, t ex gällande dopinglista, testproceduren som sådan och kontrollfunktionärernas uppträdande. En mer kritisk attityd finns till valet av testpersoner samt till hur ofta tester förekommer.
3. Två tredjedelar av de tillfrågade trodde att RFs dopingtester har mycket stor eller stor påverkan på en idrottsutövares inställning till att dopa sig.

4. Flertalet trodde att doping skulle öka om dopingpreparaten blev tillåtna.

5. Nästan ingen av de tillfrågade hade själva dopat sig, få hade övervägt detta. Däremot kände minst hälften till någon som dopat sig.

6. Nästan hälften av de tillfrågade trodde att förekomsten av doping i Sverige var oförändrad under de tre senaste åren. En tredjedel trodde att det minskat i någon utsträckning.

7. Vad beträffar åtgärder för att minska doping framkom ett stort antal förslag alltifrån livstids avstängning, bättre tester, fler testtillfällen, ökad information bland unga om dopingens faror m fl.

Avslutningsvis kan konstateras att den kanske mest förekommande kommentaren gällde synen på doping som ett moraliskt förkastligt inslag inom idrotten. Bitterheten mot dem som bryter mot förbudet var lika påtaglig som en uttalad önskan om att allt tävlande ska bygga på lika (dopingfria) förutsättningar.

- De som väljer att använda dopingpreparat är inte värda att kalla sig idrottsmän. Kan man inte klara sig utan doping är det lika bra att lägga av att idrotta.

- De som dopar sig har mindervärdeskomplex och är födda förlorare, och de är en stor skam för den idrott de utövar.

- Släpper man dopingen fri lägger jag av!

RIKSIDROTTSFÖRBUNDET

Idrottens Hus, 123 87 Farsta Tel: 08-605 60 00 Fax: 08-605 62 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se Hemsida: www.svenskidrott.se